

TILLVALSGUIDE

Kristinestads högstadieskola

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Information till hemmen	s. 2
Valfria studier	s. 3
Bedömning av valfria studier	s. 4
Tillval tyska och franska	s. 5
Tyska	s. 6
Franska	s. 7
Teknisk slöjd	s. 8
Textilslöjd	s. 9
Huslig ekonomi	s. 10
Bildkonst	s. 11
Musik	s. 12
Gymnastik	s. 13
Ekonomi och företagsamhet	s. 14
Kriterier vid byte av tillvalsämne	s. 15

BÄSTA ELEVER OCH FÖRÄLDRAR!

Nu är det dags att välja tillvalsämnen för årskurs 8 och 9.

Från skolans sida vill vi poängtera några saker.

Tänk igenom ditt val noggrant:

- Vilka ämnen kommer du att ha nytta av med tanke på framtiden?
- Vilka ämnen är du intresserad av och vilka ämnen passar dig (d.v.s. är du praktiskt lagd eller gillar du teori bättre)?
- Orkar du sätta ned energi på detta ämne? (speciellt språk kräver extra insatser när det gäller läsläsning)
- Välj INTE ett ämne för att "kompisen" har valt det, du skall vara egoistisk i detta hänseende och tänka på ditt eget bästa!

Varför vill vi betona dessa saker? Jo, det har under åren framgått att eleverna alltför ofta gör sina val utan att kanske tänka igenom vad man väljer (t.ex. väljer man vad kompisen har valt). Detta leder i sin tur till att många vill byta tillvalsämne under året. Vill man byta mitt under läsåret (t.ex. till höstlovet) vållar detta problem när lärarna skall bedöma eleven.

Därför har kollegiet tillsammans beslutat att ett byte numera skall uppfylla något av de kriterier som medföljer detta brev! Med andra ord, gör ett genomtänkt val nu på våren så behöver du inte byta tillvalsämne under nästa läsår!

VALFRIA STUDIER

Det allmänna målet för de valfria studierna i den grundläggande utbildningen är att fördjupa lärandet, bredda studierna och förbättra förutsättningarna för fortsatta studier. De valfria studierna ger eleverna möjlighet att utveckla sina kunskaper utifrån sina egna intressen. Valfriheten stödjer studiemotivationen och utvecklar förmågan att välja (Läroplan 2016).

Det finns två kategorier valfria studier:

- a) **Konst- och färdighetsämnena (praktiska ämnen)**
- b) **Valfria ämnen (praktiska + teoretiska ämnen)**

Följande ämnen kan eleven välja mellan:

a) **Konst- och färdighetsämnena**

Bildkonst

Gymnastik

Huslig ekonomi

Musik

Slöjd (halva året teknisk slöjd, halva året textilslöjd)

b) **Valfria ämnen är:**

Bildkonst

Ekonomi och företagsamhet (endast för årskurs 9)

Franska

Gymnastik

Huslig ekonomi

Musik

Teknisk slöjd

Textilslöjd

Tyska

- **I årskurs 8** skall eleven studera ett konst- och färdighetsämne samt ett valfritt ämne.
- **I årskurs 9** skall eleven studera ett konst- och färdighetsämne samt två valfria ämnen.
- Valen görs i föregående årskurs på skolans valblankett för valfria studier.
- Alla ämnen är två årsveckotimmar.

BEDÖMNING AV VALFRIA STUDIER

- Observera att konst- och färdighetsämnena i avgångsbetyget i årskurs 9 **bedöms inom ramen för gemensamma ämnen** (ordinarie ämnen), medan valfria ämnen får **ett eget vitsord** i avgångsbetyget i årskurs 9.
- Exempel: om eleven valt musik som ”konst- och färdighetsämne” i åk 8 (men inte i åk 9) räknas vitsordet i avgångsbetyget (åk 9) utgående från prestationer i musik i åk 7 och de prestationer eleven åstadkommit i musik inom ramen för ”konst- och färdighetsämnena” i åk 8. Om eleven dessutom valt musik som ”valfritt ämne”, får eleven också ett vitsord i musik i avgångsbetyget inom ramen för valfria ämnen.
- Detta innebär i praktiken att: i de ämnen (konst- och färdighetsämnena och valfria ämnen) som man INTE väljer till åk 8 eller åk 9, blir vitsordet man fick i årskurs 7 även avgångsvitsord i åk 9.
- För mera information kring bedömning av olika ämnen kan studiehandledaren kontaktas.

TILLVAL TYSKA OCH FRANSKA

Studierna i valfria språk koncentrerar sig på muntlig kommunikation i de allra vanligaste situationerna i vardagslivet. Samtidigt fungerar de som en inledning till långsiktigare studier i språket i utbildning på andra stadiet.

Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg (t.ex Didactor) används mångsidigt i undervisningen i tyska och franska.

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för dig som möjligt. Arbetet består främst av pararbete, smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer.

Du uppmuntras att vara aktiv, att själv söka information och själv ta ansvar för ditt lärande. Du uppmuntras även att ta erfarenhet av tidigare språkstudier och använda dessa i studierna av det nya språket

I valfria språk lär du dig *språkfärdigheter* som

- ett gott uttal
- att samtala om dig själv i enkla dialoger
- att förstå enkla frågor, anvisningar, önskningar och förbud
- att svara kort på enkla frågor
- att läsa och skriva enkla skriftliga meddelanden och enkla instruktioner
- att i skrift berätta om dig själv och din närmaste krets

Du övar upp din *kulturella kompetens* genom

- att lära känna den främmande kulturen, dess värderingar och dess vett och etikett
- att kommunicera på ett sätt som är naturligt för den främmande kulturen

Innehåll:

Situationer och ämnesområden: att hälsa och presentera sig, att tacka och be om ursäkt, hem och familj, skola och fritid, måltider och fester, på stan, shopping, resor

Strategier för att kommunicera: att känna igen det väsentliga i tal och skriven text, att kunna hitta bestämd, avgränsad information i text och tal, att i dialoger använda sig av samtalspartnerns hjälp.

Strukturer: satsbildning och central grammatik

TYSKA

Vi lär oss följande strukturer

Åk 8:

- Personliga pronomen
- Possessiva pronomen
- Bestämd och obestämd artikel
- Pluralformerna
- Räkneord
- Klockan
- Verbböjningen i presens (av både regelbundna och oregelbundna verb)
- Modala hjälpverb
- Skiljbara verb
- Ordföljden i huvudsats
- Frågesatser
- Ackusativ

Åk 9:

- Repetition och fördjupning av det som tagits upp i åk 8, bl.a verbböjningen, ackusativ.
- Prepositioner
- Ordföljden i bisats
- Perfekt
- Dativ
- De vanligaste rektionsverben

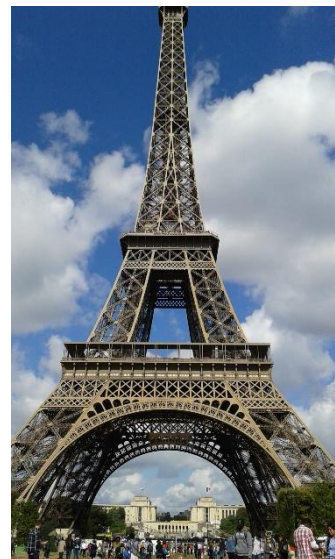

FRANSKA

Vi lär oss följande strukturer

Åk 8:

- Personliga pronomen
- Verbböjning i presens av regelbundna er-verb
- Oregelbundna verben vara, ha, göra i presens
- Possessiva pronomen
- Räkneord 0-1000
- Bestämd och obestämd artikel
- Klockan
- Några vanliga prepositioner
- Genitiv

Åk 9:

- Repetition av det som tagits upp i åk 8, t.ex. verbböjning
- Possessiva pronomen
- Prepositioner
- Några vanliga oregelbundna verb
- Introduktion till passé composé av er-verb

TEKNISK SLÖJD

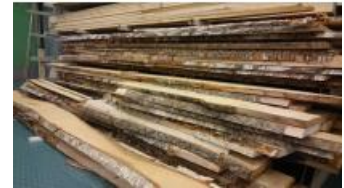
Ämnet teknisk slöjd kan vem som helst välja som tillval.

Om du känner dig osäker på att slöjda men vill bli bättre på det eller om du slöjdat mycket tidigare men vill lära dig ännu mer, då är detta ämnet för dig.

Ämnet teknisk slöjd är ett avkopplande ämne där eleven får ge uttryck för sin kreativitet.

Eleven får lära sig att arbeta från planering till färdigt produkt på ett säkert sätt. Utöver detta får eleven

material- och verktygskunskap, lära sig ekonomisk användning av material, materialkostnader och återanvändning. Möjlighet till 3D-planering.

Du får alltså en grund för framtida behov och kanske ett framtida yrke.

Ett verktyg, en inredningsdetalj eller något annat, allt du kan tillverka själv kostar mindre.

Innehåll :

Träslöjd: Äldre och modernare arbetstekniker, användning av både finländska och utländska träslag, alternativa material, återanvändning, reparationer.

Metallslöjd: Äldre och modernare arbetstekniker, återanvändning, reparationer, service av hemmets maskiner, lödning av enkla kretsar.

Alternativa material: Läderarbete, råslöjd, akrylplast mm. **Tex:** smycken, gåvoföremål mm.

TEXTILSLÖJD

I textilslöjd får du skapa för hand, genom att planera, formge och framställa olika slöjdprodukter. Du får prova både bekanta och nya material och tekniker, samtidigt som din förmåga att planera, din problemlösningsförmåga, din kreativitet, din inre företagsamhet och din händighet utvecklas.

Du lär dig praktiska färdigheter som du har både nytta och nöje av. Målet är att du ska få uppleva glädje och tillfredsställelse både under arbetets gång och över slutprodukten.

I textilslöjden arbetar du utifrån givna arbetsområden. Arbetsområdena varierar från år till år i enlighet med aktuella tekniker och gruppens önskemål. Du planerar själv arbetsområdenas innehåll och omfattning.

Förslag på arbetsområden:

- Klädsömnad
- Redesign/återanvändning
- Garnteknik
- Broderi
- Inredning
- Förvaring
- Vävning
- Hobbyarbeten (luffarslöjd, smycken, naturmaterial)
- Tovning
- Tryck & färg
- Egna projekt
- Lappteknik
- Baby & barn

HUSLIG EKONOMI

I huslig ekonomi får du utveckla och fördjupa dina kunskaper och praktiska färdigheter i matlagning, matkultur, familj, näring, ekonomi och hem.

Innehåll:

Tyngdpunkten ligger på praktiska arbetsfärdigheter.

Åk 8 :

- Fördjupade kunskaper i matlagning och bakning.
- Förstå sambandet kost-hälsa-motion.
- Skötsel av hemmet-hemvård.
- Konsumentkunskap-val i vardagen.
- Finländsk matkultur.
- Sociala färdigheter-vett och etikett.

Åk 9:

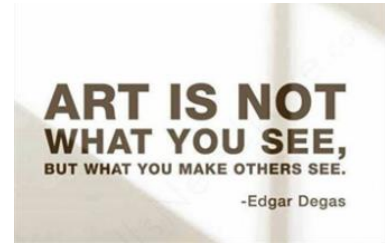
- Fördjupade kunskaper i matlagning och bakning.
- Näringsrekommendationer och mattrender.
- Hemvård-praktiskt städning och klädvård.
- Konsumentkunskap - hållbar utveckling och smarta hem.
- Internationell matlagning.
- Sociala färdigheter -umgänge och tolerans.

Instagram: @kockenbloggen

BILDKONST

Vi lever i ett alltmer visuellt samhälle och möter dagligen en stor mängd bilder.

I bildkonst utvecklar Du ditt eget bildskapande, din kännedom om konst och din förmåga att tänka visuellt och att beskriva, analysera och förstå bilder. Du använder både bekanta och nya tekniker och material för att själv kunna kommunicera med bilder, samtidigt som du får vara kreativ och uppleva skaparglädje.

Innehållet beror till stor del på gruppens önskemål, men både traditionella och digitala bildtekniker ingår.

Exempel på innehåll:

- Teckning (blyerts, kol, tusch).
- Målning (akrylfärg, oljefärg, akvarell).
- Grafik.
- 3D-skapande (lera, gips, järntråd).
- Installationskonst.
- Animation, film och editering.
- Fotografering.
- Studie- och utställningsbesök.
- Bildanalys och bildkomposition.
- Arkitektur och formgivning.

"Art washes away
from the soul
the dust
of everyday life."

- Pablo Picasso

Albert Edelfelt "Lekande pojkar på stranden"

MUSIK

Målet är att du ska upprätthålla och utveckla din musikalitet på olika sätt som medlem i en musicerande grupp, även fast du inte sjungit eller spelat instrument tidigare.

Inom ämnet musik övar vi samspel i grupp. Vi spelar låtar från olika tidsperioder och stilar. Du ges möjlighet att sjunga och/eller pröva på olika instrument, främst trummor, bas, gitarr och keyboard.

Du ges möjlighet att uppträda inför publik och ordna konserter.

Du ges möjlighet att pröva dina egna idéer genom att arrangera, komponera och improvisera.

Du ges möjlighet att besöka en studio för att banda in musik, kanske just din egen låt.

Dessutom får du lära dig grunderna inom ljudteknik och hur du kan skapa musik med digital teknik.

GYMNASTIK

Målsättningar

I gymnastiken ligger fokus på att lära dig upprätthålla, utveckla och utvärdera dina fysiska, psykiska och sociala funktionsförmågor samt inse betydelsen av dessa för din hälsa. Du lär dig träna mångsidigt och enligt bästa förmåga genom att pröva på olika gymnastik- och motionsformer. Du lär dig ta ansvar, lär dig samarbeta samt sätta upp mål och tänka långsiktigt i din träning.

Innehåll

Du tränar bl a:

- **Uthållighet** genom t.ex. olika bollspel, simning och distanslöpning.
- **Snabbhet** genom t.ex. friidrott, teknikövningar, stafetter & lekar.
- **Styrka** genom t.ex. stationsträning, redskaps- och vattengymnastik.
- **Rörlighet** i t.ex. uppvärmning, nedvarvning och mångsidiga tånjningar.
- **Kroppsuppfattning och koordination** genom t.ex. orientering och dans.
- **Balansförmågan** genom t.ex. isspel och skidåkning.
- **Förmågan att hantera redskap** genom att t.ex. öva tekniker att hantera olika redskap i bollspel.
- **Samarbetsförmåga** framför allt i olika bollspel och parövningar.

I tillval i gymnastik erbjuds även motionsformer som vanligtvis inte erbjuds i den grundläggande gymnastikundervisningen. Exempel på detta är bowling, judo, yoga, gymbesök, minigolf, zumba, slalomåkning och ridning - eller någon annan idrottsform som intresserar eleven och som finns tillgänglig i närområdet.

Innehållet i tillval i gymnastik kan långt skräddarsys enligt gruppens önskemål.

EKONOMI OCH FÖRETAGSAMHET

(Kan väljas som valbart ämne i årskurs 9)

I ämnet ekonomi och företagsamhet får du lära dig om företagande. Du övar dig i företagande och får samtidigt nyttiga erfarenheter inför arbetslivet. Under ett läsår startar och driver du ett företag i grupp. Du utvecklar färdigheter som till exempel samarbetsförmåga, ansvarstagande och kommunikationsförmåga. Du förverkligar en idé och utvecklar en företagsam attityd.

Innehåll:

- Planera, starta, driva och avveckla ett företag för verkliga kunder
- Affärsidé, marknadsföring, försäljning, bokföring, uppgörande av affärsvideo, färdigheter i att uppträda och presentera samt sköta bankärenden
- Deltagande i mässor och nätverkande
- Möjlighet att delta i ung företagsamhets tävlingar
- Studiebesök till företag
- Samarbete med rådgivare från näringslivet

Vid läsårets slut erhåller eleven ett intyg över deltagande i "UF Ett år som företagare".

KRITERIER VID BYTE AV TILLVALSÄMNE

1. Eleven har medicinska hinder att delta i undervisningen (t.ex. damm allergi).
2. Eleven har uppenbara risker att få vitsordet 4 på vårbetyget och önskar byta tillvalsämne.
3. Eleven har p.g.a. stora grupper hamnat i sitt "andra val", men avhopp i gruppen som varit elevens första val ger utrymme för byte. Finns det flera intresserade är det först till kvarn.
4. Övrigt. Fall där eleven, vårdnadshavarna, de involverade lärarna och studiehandledaren är överens om att ett byte är det bästa alternativet för elevens fortsatta studier (t.ex. mobbning inom tillvalsgruppen, anpassningssvårigheter).